

СТАНОВИЩЕ

относно материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по област на висше образование 1. Педагогически науки
Професионално направление - 1.3. Педагогика на обучението по...
(Методика на обучението по биология – съдържание на биологичното образование и рефлексивни технологии)
от доц. д-р Маргарита Йорданова Панайотова
Пловдивски университет «П. Хилендарски», Биологически факултет,
катедра «Ботаника и Методика на обучението по биология»

В конкурса за „доцент”, обявен в Държавен вестник, бр. 44 от 29. 05. 2018 г. за нуждите на катедра Методика на обучението по биология към Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, като единствен кандидат участва Иса Иса Хаджиали от с. Брезница, общ. Гоце Делчев, обл. Благоевград.

1. Общо представяне на получените материали

Представеният от гл. ас. Иса Иса Хаджиали комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Кл. Охридски”, и включва следните материали:

- Административни документи, дипломи, справки, служебни бележки – за трудов стаж по специалността (19 г. и 8 м.); за участие на кандидата като учител в квалификационни курсове за учители на различна тематика; участие в проекти, рецензент на разработки за ПКС на учители; за научно ръководство на дипломанти и др.;
- Копия на всички публикации на кандидата, включени в списъка на публикациите, представени за участие в конкурса.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

➤ **Учебно-педагогическата дейност** на гл. ас. Иса Иса Хаджиали **изцяло отговаря на подготовката на кандидата** и включва активно участие в учебно-преподавателската и изследователска дейност в катедра Методика на обучението по биология от 2013 г. до момента. Той извежда лекции и упражнения по научните дисциплини в методическия модул (задължителни и избираеми) на студенти от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ и ръководи дипломанти в тези степени. Съавтор е на учебни програми за научни дисциплини в ОКС „Бакалавър“ и ОНС „доктор“. Води лекции и упражнения в курсове за СДК „Учител по биология“; хоноруван преподавател е към Департамента за информация и усъвършенстване на учители /ДИУУ/ и Департамента за езиково обучение /ДЕО/ на СУ „Св. Климент Охридски“; член е на изпитни комисии към ДИУУ на СУ „Св. Климент Охридски“ за присъждане на професионално-квалификационни степени и е рецензент на писмени разработки в това звено; автор е на учебни програми, одобрени от МОН и участва като учител в квалификационни курсове за учители съвместно с РУО. Автор и съавтор е на 8 учебника и учебни пособия по Биология и здравно образование за 5., 7., 8. и 9. клас на средното училище.

➤ **Научната и научно-приложна дейност на кандидата** е изцяло по тематиката на обявения конкурс. Кандидатът гл. ас. Иса Иса Хаджиали е приложил общо 63 научни труда, от

които - една монография, 5 бр. студии (3 от тях в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация -), 8 бр. учебници и учебни пособия за средното училище, 31 статии (15 в реферирани и индексирани издания в SCOPUS, ERIH PLUS, WEB OF SCIENCE, INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL; 7 бр. рецензирани в научни списания; 9 бр. в пълен текст – от национални и международни конференции). Приемат се още 6 научни труда, публикувани в пълен текст, които са извън списъка за придобиване на ОНС „доктор“ (2006 г. – 2011 г.) и се отчитат при крайната оценка, както и участие в 5 научноизследователски проекти. Не са обект на оценка 16 научни труда, които са представени само с резюме от участия в конференции, и 2 отзива (за книга и юбилей) - извън проблематиката на конкурса. Прегледа на научната продукция и научно-приложна дейност на кандидата ми дават основание да я оценя като положителна и напълно достатъчна за покриване на изискванията за конкурса.

➤ **Приноси и цитирания** - Трудовете, представени за участие в конкурса, са в полето на обекта и предмета на науката Методика на обучението по биология и са групирани условно в три тематични области, които отговарят изцяло на обявената научна област на конкурса за „доцент“.

➤ Монографията „Рефлексията в обучението по биология – теоретични основания и практически решения“ е в съавторство с равностойно участие на трима автори. Цялостната изследователска работа на гл. ас. Иса Иса Хаджиали и публикациите му *в областта на рефлексията* ми дават основание да считам, че участието на кандидата в изброените 17 приноса е значително – в 12 от статиите с приносен характер кандидатът е водещ автор в авторския колектив, в 4 – на второ място, в 2 – на трето място (при равностойно участие на авторите) и в 1 е самостоятелен автор. Налага се впечатлението за задълбочена, иновативна и експертна *работа в екип, в който кандидатът е равностоен изследовател в областта на рефлексията.*

С водещото участие на гл. ас. Иса Хаджиали е създаден иновативен модел на рефлексивен подход за целите на училищната практика по биология (9. – 11. клас), като ефективността му е доказана по емпиричен път чрез реален педагогически експеримент. Изведен и теоретично обоснован е нов за предмета на Методиката на обучението по биология проблем - професионалната рефлексия на учителя. Създадени са и са обосновани модели на познавателна дейност по биология с приложение на различни типове задачи за формиране на рефлексивни умения на учениците в обучението по биология в средното училище. Теоретично е обоснован модел на образователна технология за реализиране на основни принципни постановки на рефлексивния подход и мн. др.

➤ Приноси във втора тематична област, свързана със *съдържание на биологичното образование в контекста на методическите технологии*, се формират от участието на кандидата в създаването на 8 учебника и учебни помагала, както и от студии и статии в реферирани и индексирани научни издания и доклади от национални и международни конференции, публикувани в пълен текст – общо 14 бр. (в 2 от тях е самостоятелен автор, в 4 – водещ автор, в 6 – втори автор). С участието на кандидата е описан векторен модел на професионалната компетентност на учителя по биология в три измерения - предметно-съдържателно, психолого-педагогическо и частно методическо; конструиран е холистичен модел на природонаучната грамотност на учениците, характеризирани в четири измерения: когнитивно-епистемно, функционално, социално и метапознавателно

(рефлексивно); разработен е модел за приложение на асоциативната теория за учене в обучението по Биология и здравно образование – 7. клас и експериментално е доказана неговата ефективност; изследван е проблемът за интегрирането на ИКТ в обучението по биология, като част от изследователската дейност на учителя и др.

➤ *Неформалното образование по природни науки* е третата тематична област, в която се отчитат научни и практико-приложни приноси, чрез 4 публикации, в които Иса Хаджиали е самостоятелен или водещ автор. Приносите в това направление се изразяват в следното: изведени са същностни характеристики на неформалното образование; изведени са водещите тенденции в българското природонаучно образование за петгодишен период (2011 – 2015 г.); открити са основните предизвикателства пред екологичното образование в България в началото на 21 век.

➤ От представените за рецензиране трудове на гл. ас. Иса Хаджиали са *установени 67 бр. библиографски цитирания на 25 труда*, както следва: 3 самостоятелни – с общо 14 цитирания; 12 труда като водещ автор с общо 37 цитирания; 6 труда като втори автор с общо 11 цитирания и др. Цитиранията са установени (и доказани в информационната система „Авторите“ на СУ „Св. Климент Охридски“) в дисертации (или автореферати на дисертации) в България – 15 броя; дисертации в чужбина – 2 броя; в статии, публикувани в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (ERIH PLUS, SCOPUS, ISI WEB OF KNOWLEDGE) – 31 броя; в статии, публикувани в нереперирани списания – 7 броя; в доклади, публикувани в сборници от международни конференции – 7 броя и др. Тези цифрови данни са недвусмислен показател за *познаване и признанието на научно-изследователската работа на кандидата сред научните среди у нас и в чужбина*.

3. Оценка на личния принос на кандидата

Самооценката на приносите на гл. ас. Иса Хаджиали е подробна, съдържателна и много детайлизирана. За полето на професионалното направление, приносите са напълно достатъчни и обосновани в научните трудове. Независимо от факта, че много от публикациите са в съавторство с един или повече автори, направеният по-горе анализ за личния принос на кандидата в съответните публикации ми дава основание да считам, че *по-голямата част от формулираните приноси и получени резултати, са негова лична заслуга*.

4. Критични забележки и препоръки

Колегиалните предложения обикновено имат препоръчителен характер. Те са обосновани от реалните постижения на кандидата, от неговите изследователски намерения, очертани в научната общност, от преподавателската му работа, от планове и проекти, декларирани за определен период от време. Отправлям препоръка за обединяване на посочените приноси в групи на *научни, научно-приложни и приложни*, което, според мен, ще даде още по-голяма яснота в голямата значимост на постигнатите резултати. Препоръчвам на гл. ас. Иса Иса Хаджиали да запази своя творчески потенциал и да обедини научната си продукция в издания, от които учители и преподаватели във ВУЗ да черпят идеи и вдъхновение за своята ежедневна работа.

6. Лични впечатления

Познавам Иса Хаджиали от студентските му години, от работата му като докторант в нашата катедра, от изявите му на научни форуми, от работата му като главен асистент в СУ „Св. Кл. Охридски“. Следя научната му продукция с голям интерес и внимание. През годините той

показа значителен ръст в научната и преподавателската си дейност. Оценявам високо неговата креативност, упоритост, последователност, толерантност, научна и човешка етика и колегиалност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. Иса Иса Хаджиали отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор”. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. Иса Иса Хаджиали е несъмнена.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Биологическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски” **за избор на гл. ас. Иса Иса Хаджиали на академичната длъжност „доцент”** по професионално направление Професионално направление - 1.3. Педагогика на обучението по научната специалност **Методика на обучението по биология – съдържание на биологичното образование и рефлексивни технологии.**

10.10.2018 г.

Изготвил становището:

/Доц. д-р Маргарита Панайотова/